

HOOFDSTUK 30

De roeping

Tot nu toe heb ik bij de behandeling van het genadeverbond gesproken over de Borg in het verbond,¹ en over degenen die tot het verbond behoren (anders gezegd: de Kerk).² In de komende hoofdstukken wil ik ingaan op de wijze waarop de Heere de Zijnen brengt in het genadeverbond en leidt tot hun bestemming – dat is: de zaligheid.

Als eerste behandel ik nu de roeping.

1. Omschrijving van de roeping [I]

Ik begin met een definitie van de roeping:

De roeping is een genadewerk van God, waarbij Hij door middel van het Evangelie de zondaar uitnodigt om uit de staat van zonde en toorn over te gaan in Christus, om door Hem verzoening met God, godsvreze en zaligheid te ontvangen. Door Zijn Heilige Geest bewerkt God deze overgang krachtdadig in het hart van de Zijnen.

Ik zal nu de afzonderlijke elementen uit deze omschrijving uitwerken.

2. De roeping vindt plaats door middel van het Evangelie [II-IV]

De roeping is *een genadewerk van God*. Zie hiervoor de volgende teksten: ‘[Hij] zond zijn dienstknechten uit om de genoden ter bruiloft te roepen; en zij wilden niet komen. (...) Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren’ (Matth. 22:3,14); ‘Die ons geroepen heeft tot heerlijkheid en deugd’ (2 Petr. 1:3); ‘God is getrouw, door Welke gij geroepen zijt tot de gemeenschap van Zijn Zoon Jezus Christus, onze Heere’ (1 Kor. 1:9).

De roeping vindt niet plaats door de *natuurwet*, of door Gods werken in de natuur. Het is zeker waar dat God Zich aan de heidenen niet onbetuigd laat, en hun vele zegeningen schenkt: ‘Opdat zij de Heere zouden zoeken, of zij Hem immers tasten en vinden mochten’ (Hand. 17:27). Echter, in de natuur wordt Christus niet bekendgemaakt. Ook worden de heidenen daardoor niet aangespoord om in Christus te geloven. Heidenen verkeren feitelijk nog onder het werkverbond. Alles wat God ten opzichte van hen doet, heeft op het werkverbond betrekking. Heidenen hebben dan ook de plicht om te leven

1. *In de hoofdstukken I.17 tot en met I.23.

2. *In de hoofdstukken I.24 tot en met I.29.

volgens de regel: ‘Doe dat en gij zult leven’ (Luk. 10:28). Maar daarmee zijn ze nog niet geroepen! Noch de natuurwet, noch Gods werken in de natuur worden dus bij de roeping ingeschakeld.

De roeping vindt ook niet plaats door middel van de *zedewet*³ – de Tien Geboden dus. Die wet heeft namelijk twee functies⁴: (1) de wet *eist* – namelijk als zij de volmaakte voorwaarden van het werkverbond bekendmaakt;⁵ (2) de wet *schenkt*⁶ – namelijk als zij voor de Kerk een leefregel van de dankbaarheid is.⁷ In het eerste geval wordt de wet gepredikt om de mensen te overtuigen van zonde (zie Rom. 3:20). Zij laat dan zien dat het voor de mens onmogelijk is om zalig te worden door de werken der wet⁸. Meer kan de wet niet doen! Als echter tegelijk Christus in het Evangelie verkondigd wordt, trekt dat Evangelie de mens, die door de wet weggestoten wordt, naar zich toe. Op deze wijze is de wet, ingekaderd in⁹ de prediking van het Evangelie, de tuchtmeester tot Christus (zie Gal. 3:24). Op zichzelf genomen verkondigt de wet Christus echter niet, en ook roept zij de mens niet tot Christus – en daarom heeft de zedewet niets van doen met de roeping. Ik heb het nu natuurlijk niet over de ceremoniële wet, die wél naar het Evangelie verwijst.¹⁰

Het middel dat wel bij de roeping wordt ingeschakeld, is *het Evangelie*: ‘(...) Waartoe Hij u geroepen heeft door ons Evangelie’ (2 Thess. 2:14). ‘Evangelie’ betekent letterlijk: ‘een goede boodschap’. De inhoud daarvan zou ik als volgt willen omschrijven: Arme mens! U verkeert in de macht van de zonde en ligt onder de toorn van God, en bovendien wandelt u op de weg die naar het eeuwige verderf leidt. Echter, God heeft Zijn Zoon Jezus Christus gezonden tot een Borg. Door Zijn lijden en sterven heeft Hij volkomen voldaan aan de eisen van Gods gerechtigheid, zodat u van schuld en straf verlost kunt worden. In Zijn gehoorzaamheid aan de wet heeft Hij bovendien een volmaakte heiligheid verworven, en daardoor kan Hij volkomen zalig maken allen, die door Hem tot God gaan. Christus biedt u al Zijn verdiensten aan, en daarmee de eeuwige zaligheid. Hij roept en nodigt nu iedereen met

3. zedelyke wet der schrifture

4. tweederleye aensien

5. *Zie paragraaf I.12.3.

6. in haer eynde

7. *Onder andere Johannes Calvijn spreekt over *drie* functies van de wet (zie *Institutie* II.7.6-17). De derde functie heeft echter betrekking op het maatschappelijke leven. Voor het geestelijke leven kent Calvijn dus ook twee functies aan de wet toe.

8. om alsoo den mensche hopeloos te stellen van door sijn werken zalig te worden

9. by occasie van

10. *Å Brakel bedoelt ongetwijfeld: Christus is de vervulling van de ceremoniële wetten. In dat opzicht wordt Christus door die wetten verkondigd, ook al waren ze gegeven onder het Oude Testament.

de volgende woorden: ‘Wend u naar Mij toe, en word behouden; neem Mij aan; geef u aan Mij over; treed met Mij in een verbond. Als u dat doet, zult u niet verloren gaan, maar het eeuwige leven hebben.’

Deze oproep¹¹ komt in de Bijbel zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament voor. De eerste Evangelieverkondiging luidde: ‘Datzelve [Vrouwenzaad] zal u de kop vermorzelen’ (Gen. 3:15). Daarna heeft God het Evangelie ‘veelmaals en op velerlei wijze’ bekendgemaakt (Hebr. 1:1): ‘Want ook ons is het Evangelie verkondigd, gelijk als hun’ (Hebr. 4:2). Vóór Christus’ komst kunnen we spreken over het *Evangelie van de belofte*: ‘(...) Afgezonderd tot het Evangelie van God, hetwelk Hij tevoren beloofd had door Zijn profeten, in de heilige Schriften’ (Rom. 1:1-2). Na Christus’ komst is er sprake van het *Evangelie van de vervulling*: ‘Jezus kwam in Galilea, predikende het Evangelie van het Koninkrijk Gods, en zeggende: De tijd is vervuld’ (Mar. 1:14-15).

Dikwijls worden wet en Evangelie tegenover elkaar gesteld. Als in dat geval de ceremoniële wet wordt bedoeld, betreft de tegenstelling alleen het moment van Christus’ komst in het vlees. De ceremoniële wet was in feite de vooruitgeworpen schaduw van Christus¹², terwijl het Evangelie van de vervulling ons verkondigt dat Christus gekomen *is*. Die tegenstelling is echter geen wezenlijke, omdat ook de ceremoniën Evangelie bevatten en verkondigen.

Er is wel een wezenlijke tegenstelling tussen het Evangelie en de zedenwet. Ik wil dat aantonen aan de hand van de volgende punten:

1. De zedenwet is gegeven door God als soevereine Majesteit en hoogste Gebieder. Die wet strekt zich uit tot alle mensen. Het Evangelie is daarentegen gegeven door God als oneindig goed: ‘Barmhartig en genadig; lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid’ (Ex. 34:6). Het Evangelie strekt zich niet uit tot alle mensen, maar tot sommigen van hen.¹³
2. De wet wordt door de mens, hoewel gedeeltelijk, uit de natuur gekend (zie Rom. 2:15). Het Evangelie is daarentegen alleen bekend door openbaring (zie Ef. 3:5).
3. De wet is de voorwaarde voor het werkverbond: wie haar volkomen onderhoudt, ontvangt de zaligheid. Met vergeving heeft de wet echter niets van doen (zie Rom. 10:5 en Matth. 19:17). Het Evangelie maakt daarentegen het genadeverbond bekend waarin vergeving en zaligheid worden beloofd

11. uytroep

12. welke de ceremoniën afbeeldeden dat komen zoude

13. *Gezien de eerdere samenvatting van het Evangelie bedoelt Brakel hier niet dat het Evangelie slechts enkele mensen nodigt, maar dat niet alle mensen met het Evangelie in aanraking komen. Zie ook paragraaf 4.

aan al degenen die in Jezus Christus geloven (zie Rom. 10:8-9).

4. De wet bewerkstelligt bij de zondaar zondekennis (zie Rom. 3:20), toorn (zie Rom. 4:15) en vrees en beven (zie Jes. 33:14). Het Evangelie is echter lieflijk van aard¹⁴, en bovendien een kracht Gods tot zaligheid (zie Rom. 1:16).

Welnu, dit Evangelie is het middel waardoor God mensen roept tot de zaligheid.

Het zou voor God niet onmogelijk zijn geweest om zonder het Woord Christus aan de mens te verkondigen, hem tot Christus te brengen, in hem het geloof in Christus te werken en hem op deze wijze tot de zaligheid te leiden. Het heeft God echter behaagd – en daarin komt Zijn veelvoudige wijsheid openbaar en schitteren al Zijn deugden – om de mens in dat alles te laten delen door middel van het Woord van het Evangelie. Daarmee behandelt Hij de met rede begaafde mens op een wijze die bij hem aansluit¹⁵. Wanneer God van het Evangeliewoord gebruikmaakt, noemen we dat: *roeping*. Alle mensen lopen namelijk van nature op een verkeerde weg, die leidt naar het verderf. God *roept* tot al deze dwalende mensen dat die weg uitloopt op hun eeuwige ondergang, en nodigt hen tevens om tot Christus te komen. Hij is immers de enige Weg tot de zaligheid!

3. Er is een uitwendige en een inwendige roeping [V]

Bij de roeping onderscheiden we een *uitwendige* en een *inwendige* roeping. Beide zijn van God afkomstig; beide vinden plaats door middel van het Woord, waarin tot allen dezelfde boodschap klinkt; beide komen tot mensen, die allemaal dezelfde natuur hebben. Het onderscheid zit hierin: bij de uitwendige roeping komt het Woord niet verder dan het oor van de mens. Hoogstens komen daar de algemene werkingen van de Heilige Geest bij, waardoor de zondaar algemene geestelijke kennis opdoet en gebracht wordt tot het historisch geloof. Bij de inwendige roeping daarentegen dringt het Woord door tot in het hart van de mens. De Heilige Geest bestraalt de zondaar met Zijn wonderbaar licht, zodat deze de geestelijke verborgenheden in hun ware gedaante ziet. Ook buigt de Heilige Geest de wil van de zondaar op krachtige wijze, zodat deze de genoemde verborgenheden in Christus omhelst en tot de gehoorzaamheid van het geloof komt.

Er is een onoplosbaar meningsverschil¹⁶ tussen enerzijds mensen die hun verdorven verstand laten spreken – ik denk nu vooral aan de remonstranten¹⁷

14. de lieflijke bediening

15. om de redelijken mensche op een redelijke wijze te leyden

16. oneyndig dispuyt

17. *Voor de remonstranten, zie paragraaf 1e van de kerkhistorische inleiding in dit boek.

en andere fanatieke verdedigers¹⁸ van de vrije wil – en anderzijds de Heilige Schrift. Het gaat dan over de vraag of de mens er zelf voor kan kiezen om zalig te worden, of dat hij totaal onmachtig is en niets aan zijn zaligheid kan bijdragen. Anders gezegd: Is de mens uiteindelijk de oorzaak van zijn zaligheid, of is alleen God dat? De eerste groep zal onmiddellijk toegeven dat God de zaligheid als het ware heeft klaargemaakt, en bovendien Christus als Middelaar heeft gegeven en bekendgemaakt. Deze mensen zullen echter tegelijk zeggen dat die zaligheid alleen bereikt kan worden door de inspanning en de goede wil van de mens. Ze maken daarbij de vergelijking met een renwedstrijd¹⁹: de organisatie heeft een prijs uitgelooft en de renbaan gebruiksklaar gemaakt, maar het is aan de renners om de prijs te halen. Om de afgod van de menselijke inzet en van zijn goede wil te beschermen, willen dergelijke lieden het onderscheid tussen de inwendige (of: krachtdadige) en uitwendige (of: niet-krachtdadige) roeping graag uitwissen. Ze hebben het liever over één roeping, waarbij ze geen verschil maken ten aanzien van Gods werking *in* die roeping, maar alleen wat betreft de reactie *op* die roeping. Ze geloven dus niet dat God in de ene roeping wel meekomt, en in de andere niet. Nee, volgens hen heeft de mens door zijn vrije wil het vermogen om die roeping te gehoorzamen of die te verwerpen: de ene mens gehoorzaamt de roeping door zijn vrije wil en wordt zalig; de andere mens verwerpt de roeping, eveneens door zijn vrije wil. Zij menen dus dat de vrije wil volledig vrij is om te kiezen.²⁰

Dergelijke dwaze denkbeelden worden in de Bijbel uitdrukkelijk weerlegd. De Heilige Schrift leert ons:

1. De roeping tot zaligheid doet alleen kracht *vanwege Gods voornemen*: '(...) Degenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn' (Rom. 8:28); 'De genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk' (Rom. 11:29). Alleen vanwege Gods voornemen komen de geroepenen daadwerkelijk tot geloof: 'Er geloofden zovelen als er geordineerd waren tot het eeuwige leven' (Hand. 13:48).
2. Niet de mens brengt het onderscheid aan, maar God: 'Wie onderscheidt u? En wat hebt gij, dat gij niet hebt ontvangen? En zo gij het ook ontvangen hebt, wat roemt gij alsof gij het niet ontvangen had?' (1 Kor. 4:7) Als het aan de goedheid en de inspanning van een mens lag dat hij wel tot geloof komt en een ander niet, dan zou hijzelf het onderscheid maken.

Ik kan niet anders dan concluderen dat er een roeping is die krachtig doordringt tot in het binnenste van een mens en zijn verstand, wil en verlangens

18. drijvers

19. eene loopbane

20. *Brakel schrijft: 'de onverschillige vrye wille'. Zie voor een uitgebreide behandeling van de vrije wil de paragrafen I.15.1 tot en met I.15.4.

vernieuwt en heiligt – de inwendige roeping. Er is echter ook een roeping door het Woord die tot aan het oor komt, de mens in zijn natuurlijke toestand laat, niet vergezeld wordt door Gods liefdevolle werking en niet gepaard gaat met geloof – de uitwendige roeping. Omdat de mens slecht is, verzet hij zich tegen deze roeping en verwerpt die vrijwillig. Eigenlijk doen de meeste geroepenen dit (zie Matth. 22:5,14). Let wel: ze worden daartoe dus niet gedwongen²¹!

Ik zal nu afzonderlijk ingaan op de uitwendige en inwendige roeping.

4. De uitwendige roeping (a): zij komt niet tot alle mensen [VI-VII]

Met betrekking tot de uitwendige roeping moet ik de volgende vraag aan de orde stellen: *Is de uitwendige roeping algemeen? Roept God alle mensen op de hele aarde tot Christus, en in Hem tot de zaligheid?*

De luthersen²² beantwoorden deze vraag bevestigend. Ik antwoord: Niet alle mensen op de wereld worden geroepen. Het is wel zo dat de roeping tot landen, volken en bevolkingsgroepen²³ in het algemeen komt, maar niet tot alle mensen hoofd voor hoofd – de Heilige Schrift en de ervaring van alle tijden weerspreken die gedachte. Zo werd Kaïn verstoten van voor Gods aangezicht, terwijl het Evangelie aan de geslachtslijn van Seth voorbehouden bleef. Terwijl God de heidenen liet voortgaan op hun eigen wegen, nam Hij Abraham en zijn nageslacht aan tot Zijn volk en openbaarde Hij Zich aan hen: ‘Hij maakt Jakob Zijn woorden bekend, Israël Zijn inzettingen en Zijn rechten. Alzo heeft Hij geen volk gedaan; en Zijn rechten kennen zij niet’ (Ps. 147:19-20; zie ook Hand. 14:16). Ook na Christus’ komst was de roeping niet algemeen: heel Amerika was meer dan duizend jaar onbekend met het Evangelie, en is dat voor het grootste gedeelte nog steeds. Altijd zijn er landen geweest waar het Evangelie niet verkondigd is, en ook heden ten dage is dat met de meeste landen op de wereld nog steeds het geval. Niemand zal dit kunnen ontkennen, en daarom staat vast dat de roeping niet algemeen is.

Tegenwerpingen

Tegenwerping 1: Alle mensen worden geroepen in hun aller vaders Adam en Noach, en ook in andere voorouders die het Evangelie hebben ontvangen. Toen die voorouders het Evangelie verwierpen, nam God de kandelaar van

21. welke (...) de mensche (...) door zyne van selfs-willende vrije wille versmaet

22. *Voor de luthersen, zie paragraaf 1b van de kerkhistorische inleiding in dit boek.

23. geheele landtschappen / natien / volkeren en talen

Zijn Woord uit die plaatsen weg – zoals bij de zeven gemeenten in Klein-Azië is gebeurd (zie Openb. 2 en 3).

Antwoord: We kunnen niet volhouden dat, omdat de voorouders geroepen waren, hun nakomelingen dat ook zijn – terwijl het Evangelie hun niet verkondigd wordt! De profeet zegt immers: ‘De zoon zal niet dragen de ongerechtigheid van de vader’ (Ez. 18:20). De verwerping van het Evangelie door de voorouders kan niet op de rekening van hun nakomelingen geschreven worden. Tevens ontken ik dat alle mensen geroepen zijn in hun vaders Adam en Noach, of in andere voorouders. Ten aanzien van de roeping zijn niet alle mensen in Adam en Noach, noch in het genadeverbond of de aanbidding van het Evangelie begrepen. Nee, op dit punt staat ieder mens op zichzelf: alleen diegene aan wie het Evangelie verkondigd wordt, wordt geroepen.

Tegenwerping 2: Er staat: ‘Welke wil dat alle mensen zalig worden en tot kennis der waarheid komen’ (1 Tim. 2:4); ‘De zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle mensen’ (Tit. 2:11); ‘Gaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie aan alle creaturen’ (Mar. 16:15). Uit deze teksten kunnen we concluderen dat de roeping algemeen is en dat alle mensen hoofd voor hoofd worden geroepen.

Antwoord: Het woord ‘alle’ betekent vaak: allerlei. Dat dat ook geldt voor de genoemde teksten, leert de ervaring. De teksten slaan op de verkondiging van het Evangelie over de gehele wereld, terwijl die vroeger beperkt bleef tot het nageslacht van Abraham. ‘Alle’ ziet in dit verband op allerlei volken en landen, waarbij er niet op voorhand geselecteerd wordt²⁴ – maar niet op alle volken en landen zonder uitzondering.

Tegenwerping 3: De Bijbel laat zien dat er veel gelovigen zijn geweest op plaatsen waar geen Kerk was; denk aan Job, Melchizedek, Bileam, Cornelius enzovoorts. Daaruit blijkt dat de roeping zich uitstrekt tot over de grenzen van de Kerk, en daarmee algemeen is.

Antwoord: Uit de roeping van enkele afzonderlijke personen mag niet geconcludeerd worden dat *alle* mensen worden geroepen. Van de genoemde mannen leefden er sommige vóór Abrahams nageslacht was afgezonderd van de rest van de wereldbevolking. Ten tijde van Sem en de aartsvaders was de kennis van de ware godsdienst bij andere volken nog niet geheel verdwenen. Ook zijn er mensen geweest die niet tot het nageslacht van Abraham behoorden, maar wel leefden waar de Kerk was. Zij werden ‘gelovigen’ of ‘jodengenoten’ genoemd.

24. sonder onderscheyt